

FHille

– för en god skolstart

VECKA 9

Tema: Trixa och fixa

VECKA 9 • Trixa och fixa

Hopp övar sig på att vissla. Hon spetsar munnen och blåser ut luft mellan tänderna.

Ibland kommer det ett visslande ljud, men inte varje gång.

Hopp försöker om och om igen.

Hon hör inte alls att Hipp kommer till trädet.

Hipp står en stund och tittar på henne, och plötsligt kommer det ett stort visslande ljud ur Hopps mun.

”Vad var det?” säger Hipp förvånat.

”Det var jag som visslade!”

”Men du brukar väl inte vissla?”

”Nej, men jag har precis lärt mig det.”

Hopp försöker igen, men nu kan hon inte.

”Äsch. Jag kunde det ju nyss!”

”Ja, det var jättehäftigt. Prova igen.”

Hopp försöker och försöker, och till slut kommer det en pytteliten vissling.

”Hur gör du?” frågar Hipp.

Hopp visar hur hon spetsar munnen och blåser ut luft mellan tänderna.

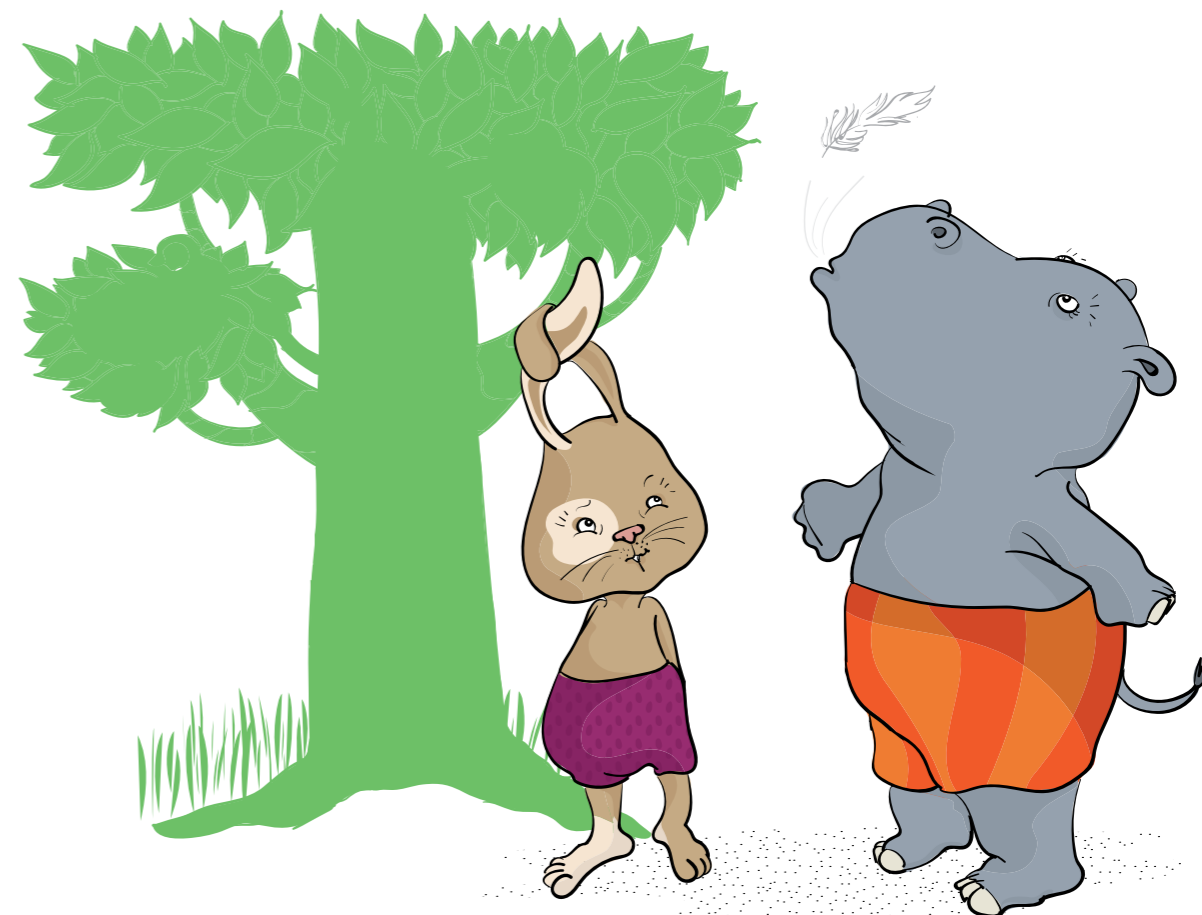
”Aha, det är så där man ska göra”, säger Hipp. ”När du blåser ut luft mellan tänderna samlar du luften till en vissling!”

”Vilken luft?” frågar Hopp.

”Luften som kommer ut ur munnen när du andas.

Försök att hålla din tass framför munnen medan du andas ut och in.

Då känner du den.”

De provar båda två. ”Ja, det är sant. Jag känner något varmt.

”Oj vad skojigt”, säger Hopp.

”Försök nu att känna efter hur det funkar när du försöker vissla.”

Hopp försöker och det kommer också en liten vissling.

”Häftigt! Nu kommer det mycket luft.”

Hipp försöker också vissla, men det är svårt att spetsa den stora breda munnen.

”Det går inte”, säger han. ”Jag tror inte att flodhästar kan vissla.”

”Men du är duktig på att blåsa”, säger Hopp.

”Se hur du får löven att flyga.”

”Nå ja”, säger Hipp stolt. ”Blåsa, det kan jag.”

”Tänk om du också kunde få stenen att flyga.”

”Jag tror att den är för tung”, säger Hipp.

”Om jag försöker vissla, kan du då inte försöka blåsa på den?” frågar Hopp.

”Okej”, säger Hipp.

”På era platser, färdiga, gå!” säger Hopp och spetsar munnen.

Den här gången kommer det ingen vissling.

Hipp kan inte heller få stenen att flyga, men en liten fjäder flyger runt i luften och svävar ner framför deras fötter.

”Där ser du. Stenen är för tung”, säger Hipp.

”Ja, men fjädern är lätt. Den flög jättefint.

Kanske jag också kan få den att flyga?” säger Hopp.

”På era platser, färdiga, gå!” säger Hipp.

Hopp böjer sig ner till fjädern och blåser på den medan Hipp tittar på. Fjädern svävar upp och iväg.

”Hurra!” Hopp blåser igen, och fjädern flyger emot Hipp.

Hipp blåser allt vad han orkar och fjädern flyger högt upp i luften.

När den svävar ner igen, försöker Hopp blåsa på den.

Hon missar fjädern, som är nära att falla ner på marken.

I sista sekunden klarar Hipp av att blåsa den uppåt igen.

”Det klarade du fint!” ropar Hopp. ”Jag ska vissla för dig om jag bara kan!” Hon försöker, och denna gång kommer det en jättevissling.

”Tack”, säger Hipp och blåser fjädern till henne.

Hopp blåser tillbaka, och så fortsätter de. Kanske svävar fjädern runt ännu, medan Hipp och Hopp blåser på den.

Frågor om sagan:

Vad har Hopp lärt sig?

Kan du också vissla?

Hur lärde du dig det?

Hur kommer det sig att fjädern, men inte stenen flyger?

Den här veckan handlar om LEKFULLA EXPERIMENT

Vad får ditt barn ut av temat?

- ▶ Får bekanta sig med olika företeelser
- ▶ Får lära sig genom att pröva sig fram

Lästips:

Experimentverkstan:
små experiment och stora upptäckter
av Jack Challoner, Robert Winston

Mulle Meck bygger en bil
av Georg Johansson, Jens Ahlbom

Rävjakten
av Sven Nordqvist

Aktiviteter
Vecka 9

Måndag: Fjäderblåsning
Ni läser berättelsen om Hipp och Hopp och leker med en fjäder.
Använd: 1 fjäder och berättelsen i häftet.

Tisdag: Lek med vokaler
Ni lyssnar på hur vokalerna låter.
Ni talar I-språket.
Använd: en spegel (er egen) och bokstavskort med vokaler.

Onsdag: Ballongboll
Ni leker med en ballong.
Använd: ballonger.

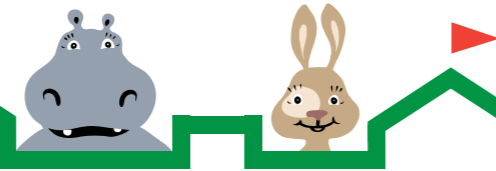
Torsdag: Sjunker eller flyter
Ni tar reda på vilka saker som flyter och vilka som sjunker.
Använd: ett tvättfat, plastflaskor, olika föremål (era egna).

Fredag: Färgexperiment
Ni blåser och blandar färger
Använd: papper, vattenfärg, pensel, sugrör, vatten i glas.

Extra: Blindbock
Ni leker blindbock.
Använd: en scarf (er egen).

MÅNDAG • Fjäderblåsning

Läs berättelsen om Hipp och Hopp och försök hålla en fjäder i luften genom att blåsa på den.

Använd

- ▶ berättelsen om Hipp och Hopp
- ▶ en fjäder.

Att göra:

- ▶ Läs berättelsen om Hipp och Hopp.
- ▶ Gör experiment med en fjäder.

Barnet lär sig

- ▶ att samarbeta
- ▶ att andas djupt och blåsa.

Gör så här:

Läs berättelsen om Hipp och Hopp och samtala med ditt barn utgående från Frågor om sagan. Nu ska ni försöka göra som Hipp och Hopp gjorde.

Prova tillsammans några gånger på att fylla lungorna med luft och blåsa ut kraftigt. Tänk på att inte lyfta axlarna utan att i stället dra in luften

långt ner i lungorna. Följ med hur bröstkorgen höjs och sänks.

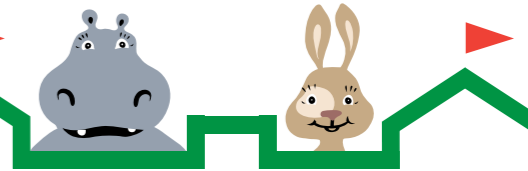
- ▶ Ta fram fjädern.
- ▶ Blås fjädern till varandra.

Försök att hålla den i luften så länge som möjligt.

Ni kan prova hur länge ni klarar av allt hålla fjädern i luften genom att räkna hur många gånger ni blåser på den.

TISDAG • Lek med vokaler

Lyssna på olika vokalljud. Prova på att tala I-språket.

Använd

- ▶ en spegel (er egen)
- ▶ bokstavskorten med vokaler
- ▶ sax.

Att göra:

- ▶ Lyssna på de olika vokalljuden, A, E, I, O, U, Y, Å, Ä, Ö.
- ▶ Tala "I-språket" med varandra.

Barnet lär sig

- ▶ att lyssna på hur de olika bokstäverna låter
- ▶ bli medveten om vokalljud i ord
- ▶ om hur ljuden formas i munnen.

Gör så här:

Ta fram bokstavskorten ur FHille-boxen och klipp ut dem.

Lägg korten med bokstäverna mot bordet.

Lyft turvis ett kort. Fundera tillsammans på hur bokstaven ska ljudas.

Stå framför en spegel och titta på era munnar när ni uttalar ljuden:

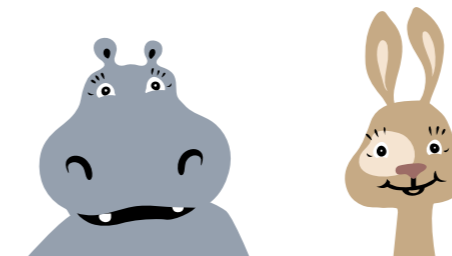
Aaaaaa, Eeeeeee, Iiiiiiiii, Ooooooo, Uuuuuu, Yyyyyy, Åååååå, Ääääää, Öööööö.

Följ med och samtala om hur munnen och tungan ändrar form och ställning i de olika ljuden.

Uttala dem långsamt och länge. Så länge som ni kan. Kanske ni börjar skratta till slut?

Prova nu på att tala I-språket. Det går till så här: byt ut alla vokaler i orden till "i". Då blir t.ex. "Kaninen hoppar" i stället "Kininen hippir".

Noggrannare instruktioner till leken finns här: <http://lekar.folkhalsan.fi/spraklekar/i-spraket>

Om ni vill kan ni öva er på att vissla precis som Hipp och Hopp gjorde. Om ni redan kan vissla kan den ena av er vissla en melodi medan den andra gissar vilken det är. Byt sedan om.

Om ni vill kan ni försöka att hitta ord som börjar med de olika vokaler. Aaaand, Iiiis, fortsatt själv.

ONSDAG • Ballongboll

Spela boll på ett skojigt sätt.

Använd

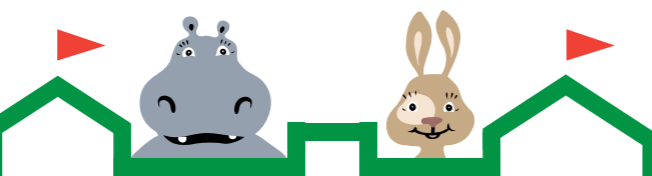
- ▶ några runda ballonger.

Att göra:

- ▶ Blås upp en ballong.
- ▶ Lek med den på olika sätt.

Barnet lär sig

- ▶ att koordinera öga och hand
- ▶ om höger och vänster
- ▶ en ny lek
- ▶ att det är roligt att röra på sig.

Gör så här:

Ta fram en av ballongerna.

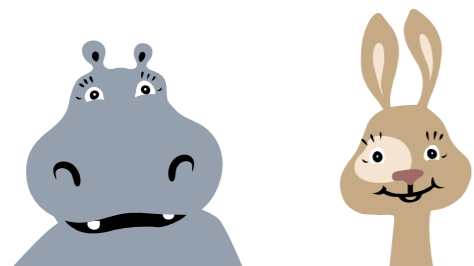
Välj en plats där ni har tillräckligt med svängrum. Blås upp ballongen och slut den med en knut. Slå på ballongen med händerna och lek.

Lek att ballongen inte får röra vid golvet. Medan ni leker kan du tala om höger och vänster. Fråga om begreppen höger och vänster är bekanta för ditt barn. Samtala om att alla har en dominerande sida i kroppen. Fråga ditt barn om hon eller han har märkt vilken sida som dominerar, höger eller vänster.

Låt ditt barn prova att slå på ballongen med sin högra hand och sedan med sin vänstra hand. Vilken hand är lättare att använda?

Samtala om att ditt barn är höger-/vänsterhänt. Berätta vad du är.

Nu är det din tur att prova leka med ballongen med höger och vänster hand.

Om ni vill kan ni ta flera ballonger och slå på dem med händer, fötter eller hålla två ballonger i luften samtidigt. Ni kan också prova att slå på ballongen med en flugsmälla, badmintonracket eller annat ni har hemma.

TORSDAG • Flyter eller sjunker

Ta reda på vilka saker som flyter och vilka som sjunker.

Använd

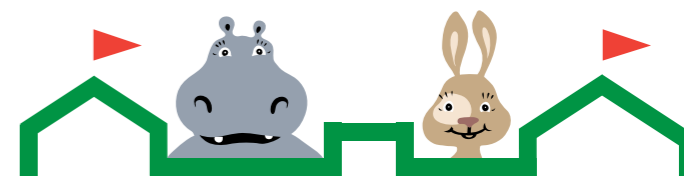
- ▶ ett tvättfat
- ▶ 6–8 mindre saker från ert hem – gärna 3 plastflaskor med skruvkork.

Att göra:

- ▶ Ta reda på vilka saker som flyter på vattnet och vilka som sjunker till botten.

Barnet lär sig

- ▶ vad begreppen flyta och sjunka innebär
- ▶ att i praktiken följa upp en tanke
- ▶ att tänka till om ett fenomen.

Gör så här:

Ta fram små saker.

Det kan vara 1 liten sten. 3 plastflaskor med skruvkork, 1 legokloss, 1 flaskkork av naturkork eller andra små saker i ert hem.

Välj ett ställe där det får bli lite vått (kanske badrummet), och fyll tvättfatet med vatten. Fyll också flaskorna med olika mycket vatten. En helt fylld, en halvfylld och en med lite vatten i.

Jämför hur de olika flaskorna betar sig i vattnet. Ta sedan en sak åt gången och gissa om den flyter eller sjunker – och prova sedan hur det går i verkligheten.

Fundera på hur det kommer sig att en del saker flyter och att andra sjunker. Låt ditt barn berätta hur hon eller han tänker om det. Berätta också hur du tänker.

Om ni vill kan ni turvis välja flera saker och gömma dem under en handduk. Beskriv saken och låt den andra gissa vad det är. Prova sedan om den flyter eller sjunker.

FREDAG • Färgexperiment

Blanda färger genom att blåsa på dem.

Använd

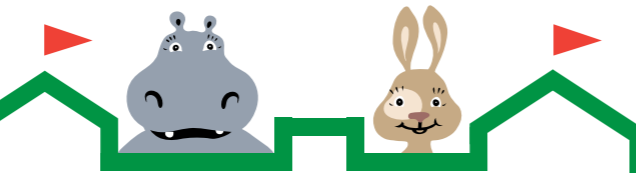
- ▶ papper, pensel, sugrör och vattenfärger
- ▶ ett glas med vatten.

Att göra:

- ▶ Experimentera med grundfärgerna.

Barnet lär sig

- ▶ om hur nya färger uppkommer
- ▶ att märka nyanser
- ▶ att experimentera.

Gör så här:

Ta fram sugrör, papper, pensel, och vattenfärger. Ta också fram ett glas med vatten. Använd grundfärgerna blå, gul och röd. Tala med ditt barn om vad grundfärg betyder – att de här färgerna inte går att blanda ihop av andra färger.

Klicka sedan med hjälp av penseln ut två stora, våta klickar av två av färgerna på ett papper, ganska nära varandra.

Samtala om vilka färgerna är och vilken ny färg ditt barn tror att ni får när ni blandar ihop dem. Låt ditt barn förklara och gissa.

Sedan blåser ditt barn ihop färgerna med hjälp av sugröret. Vilken färg blev det? Förundras tillsammans!

Gör olika kombinationer av färgerna. Blanda också ihop alla tre färgerna med varandra.

Samtala därtill om olika nyanser i färgerna.

EXTRA AKTIVITET • Blindbock

Lek blindbock.

Använd

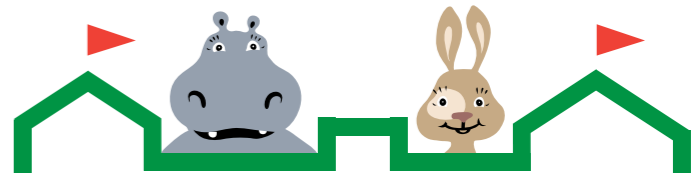
- ▶ en scarf (er egen) som bindel för ögonen.

Att göra:

- ▶ Lek en traditionell lek.

Barnet lär sig

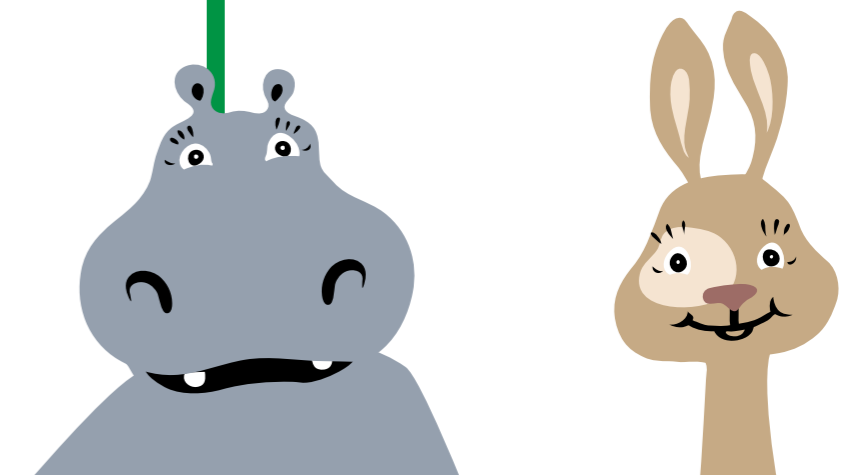
- ▶ en traditionell lek
- ▶ att våga orientera utan att kunna se.

Gör så här:

Välj en plats där ni har tillräckligt med svängrum. Kom överens om vilket rum ni leker i och så håller ni er där. Ni får vara blindbock turvis.

Den som är blindbock får en bindel för ögonen och snurras försiktigt runt två gånger. Blindbocken ska nu försöka fånga den andra. Den som blir tillfångatagen blir sedan själv blindbock.

Om ni vill kan ni leka tillsammans leken Krypballong.

Det är också en lek där ni får blåsa.

Leken hittar ni här: <http://lekar.folkhalsan.fi/spraklekar/krypballong>

Om ni vill kan ni utveckla leken till en robotlek, där den med bindel för ögonen "dirigeras" genom ert hem utan att hon eller han stöter ihop med något. "Gå lite till höger, ännu lite till, så tre steg framåt, sedan till vänster..."

FHille
– för en god skolstart

FHille är baserat på förskoleprogrammet Hippy International samt på HippHopp i Danmark

©Folkhälsan 2020

Sagan om Hipp och Hopp: Ulla Rabén

Illustratör: Terese Bast

Grafisk form: Nanne Nylund/Byråådan

Tryck: Grano, Vasa

 folkhälsan

